

**PAŃSTWOWA
KOMISJA WYBORCZA**

ZPOW.6146.60.2024

UCHWAŁA NR 167/2024
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 20 marca 2024 r.

w sprawie skargi na postanowienia Komisarza Wyborczego w Katowicach II

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie art. 432 § 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408), po rozpatrzeniu skargi na postanowienie nr DKT 459/2024 Komisarza Wyborczego w Katowicach II z dnia 15 marca 2024 r.

postanawia

oddalić skargę.

Uzasadnienie

W dniu 4 marca 2024 r. pełnomocnik wyborczy Komitetu Wyborczego Wyborców Zjednoczeni dla Bytomia, zwanego dalej „Komitetem”, dokonał zgłoszenia listy kandydatów do Rady Miejskiej w Bytomiu w okręgu wyborczym nr 1.

Miejska Komisja Wyborcza w Bytomiu uchwałą nr 28 z dnia 6 marca 2024 r. odmówiła rejestracji listy kandydatów na radnych zgłoszonych przez Komitet do Rady Miejskiej w Bytomiu w okręgu wyborczym nr 1 z powodu niespełnienia warunku, o którym mowa w art. 425 § 3 Kodeksu wyborczego, tj. wymogu, zgodnie z którym na zgłoszonej liście liczba kandydatów – kobiet nie może być mniejsza niż 35% liczby wszystkich kandydatów na liście oraz liczba kandydatów – mężczyzn nie może być mniejsza niż 35% liczby wszystkich kandydatów na liście.

Komisarz Wyborczy w Katowicach II postanowieniem nr 430/2024 z dnia 8 marca 2024 r. uchylił uchwałę nr 28 Miejskiej Komisji Wyborczej w Bytomiu z dnia 6 marca 2024 r. z powodu niewezwania osoby zgłaszającej listę do usunięcia wad w terminie 2 dni, przed podjęciem rozstrzygnięcia o odmowie jej rejestracji oraz przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Miejskiej Komisji Wyborczej w Bytomiu.

W związku z tym Miejska Komisja Wyborcza w Bytomiu, działając na podstawie art. 431 § 1 Kodeksu wyborczego, uchwałą nr 33 z dnia 8 marca 2024 r. wezwała pełnomocnika wyborczego Komitetu do usunięcia wady zgłoszenia polegającej na niespełnieniu warunku, o którym mowa w art. 425 § 3 Kodeksu wyborczego.

W związku z nieusunięciem skutecznie wady zgłoszenia w terminie Miejska Komisja Wyborcza w Bytomiu uchwałą nr 34 z dnia 12 marca 2024 r. odmówiła rejestracji listy kandydatów na radnych Komitetu w okręgu wyborczym nr 1 z powodu niespełnienia wymogu, o którym mowa w art. 425 § 3 Kodeksu wyborczego.

Komisarz Wyborczy w Katowicach postanowieniem nr DKT459/2024 z dnia 15 marca 2024 r., zwanym dalej „postanowieniem nr DKT459/2024”, uznał za niezasadne odwołanie złożone na uchwałę nr 34 Miejskiej Komisji Wyborczej w Bytomiu z dnia 12 marca 2024 r. przez pełnomocnika wyborczego Komitetu. Postanowienie zostało podane do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej Komisarza Wyborczego w Katowicach II w dniu 15 marca 2024 r.

W dniu 18 marca 2024 r. wpłynęła do Państwowej Komisji Wyborczej skarga na postanowienie nr DKT459/2024. Skarga wpłynęła w ustawowym terminie.

Skarżący:

- 1) zaskarżył postanowienie nr DKT459/2024 w całości;
- 2) zarzucił:
 - a) naruszenie art. 430 § 2, art. 431 § 2 w zw. z art. 425 § 3 pkt 2 Kodeksu wyborczego poprzez błędne uznanie, że nastąpiło w sprawie naruszenie zasady parytetu, ponieważ według wiedzy pełnomocnika wyborczego na dzień składania do rejestracji listy w Miejskiej Komisji Wyborczej w Bytomiu wszyscy kandydaci na liście nr 1 posiadali prawo wybieralności (cała 7). Nadto pełnomocnik nie miał wiedzy, że oświadczenie jednego z kandydatów może nie być prawidłowe, tj. że posiadał on jedynie meldunek czasowy a nie stały albowiem pełnomocnik nie ma prawnej możliwości sprawdzenia tego czy dany kandydat ma meldunek czasowy czy stały w urzędowych rejestrach,
 - b) naruszenie art. 11 § 1 pkt 5 w zw. z art. 431 § 2 Kodeksu wyborczego poprzez pozbawienie możliwości kandydowania, a w konsekwencji możliwości rejestracji listy nr 1, pomimo tego, że prawo wybieralności ustala się odpowiednio do prawa wybierania, które to jest ustalane na dzień wyborów w tym samym prawo

wybieralności winno być odpowiednio ustalane na dzień rejestracji listy względnie w przypadku procedur odwoławczych według stanu faktycznego na dzień orzekania przez organ administracji w ostatniej instancji;

- 3) wniósł o uznanie odwołania za zasadne i uchylenie zaskarżonego postanowienia i poprzedzającej go uchwały.

Państwowa Komisja Wyborcza zważyła, co następuje.

Zarzuty wskazane w skardze są bezzasadne. Państwowa Komisja Wyborcza nie ma podstaw do kwestionowania postanowienia nr DKT459/2024 Komisarza Wyborczego w Katowicach II.

Państwowa Komisja Wyborcza odnosząc się do zarzutu dotyczącego braku wezwania do usunięcia wady zgłoszenia stwierdza, że przedłożona w dniu 11 marca 2024 r. przez pełnomocnika wyborczego Komitetu lista kandydatów była skutkiem wezwania do usunięcia wady zgłoszenia, dokonanego uchwałą nr 33 Miejskiej Komisji Wyborczej w Bytomiu z dnia 8 marca 2024 r. Wada polegała na niespełnieniu warunku, o którym mowa w art. 425 § 3 Kodeksu wyborczego. W takim przypadku dopuszczalne jest uzupełnienie listy o nazwiska kandydatów lub zmiany kandydatów (art. 431 § 2 Kodeksu wyborczego). Wprawdzie w związku z wezwaniem pełnomocnik wyborczy Komitetu przedłożył nową listę kandydatów, w której zastąpiono dwóch kandydatów innymi osobami, lecz po zbadaniu zgłoszenia Miejska Komisja Wyborcza w Bytomiu stwierdziła, że jeden z kandydatów nie jest ujęty w Centralnym Rejestrze Wyborców w stałym obwodzie głosowania na obszarze Miasta Bytomia. Mając powyższe na uwadze Miejska Komisja Wyborcza stwierdziła, że wada zgłoszenia nie została skutecznie usunięta, gdyż lista w dalszym ciągu nie spełniała wymogu, o którym mowa w art. 425 § 3 Kodeksu wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza zauważa, że zgodnie z art. 431 § 1 zdanie drugie Kodeksu wyborczego w przypadku nieusunięcia wskazanych wad w terminie komisja odmawia rejestracji zgłoszenia w całości lub co do poszczególnych kandydatów.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że wbrew twierdzeniu skarżącego Miejska Komisja Wyborcza w Bytomiu nie była zobowiązana do ponownego wezwania do usunięcia wady zgłoszenia. Przepisy Kodeksu wyborczego nie przewidują tego rodzaju możliwości. Państwowa Komisja Wyborcza zauważa, że cechą charakterystyczną procedury wyborczej są krótkie terminy realizacji poszczególnych czynności wyborczych określonych w Kodeksie

wyborczym, w tym dwudniowy termin na usunięcie wady zgłoszenia (art. 431 § 1 zdanie pierwsze Kodeksu wyborczego). Ma to na celu zapewnienie zgodnego z prawem wykonania wszystkich ustawowych zadań wyborczych. Przyjęcie odmiennej zasady lub interpretacji, tj. uznanie że w przypadku nieusunięcia wady możliwe jest ponowne wezwanie do jej usunięcia, mogłoby sparaliżować proces wyborczy, z uwagi na brak możliwości wykonania kolejnej ustawowej czynności wyborczej w związku z niezakończoną wcześniejszą czynnością (np. niezakończenie procedury odwoławczo-skargowej uniemożliwiłoby ustalenie formatu i zlecenie druku kart do głosowania). Stanowiłoby to bowiem w rzeczywistości możliwość nieskończonego wzywania do usunięcia wady zgłoszenia.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że w przypadku wezwania do usunięcia wady zgłoszenia w trybie art. 431 § 1 zdanie pierwsze Kodeksu wyborczego Komitet zobowiązany jest do skutecznego jej usunięcia, po rygorem odmowy rejestracji listy kandydatów, o czym mowa w art. 431 § 1 zdanie drugie Kodeksu wyborczego.

W związku z tym, że wada zgłoszenia listy kandydatów zgłoszonej przez Komitet w wyborach do rady Miejskiej w Bytomiu w okręgu wyborczym nr 1 nie została usunięta, Miejska Komisja Wyborcza w Bytomiu słusznie odmówiła rejestracji tej listy.

Państwowa Komisja Wyborcza nie ma w związku z tym podstaw do kwestionowania postanowienia nr DKT459/2024 Komisarza Wyborczego w Katowicach II, którym uznano za nieuzasadnione odwołanie złożone przez pełnomocnika wyborczego Komitetu.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że bez znaczenia dla rozstrzygnięcia jest twierdzenie skarżącego, że „(...) wg wiedzy pełnomocnika wyborczego na dzień składania do rejestracji listy w Miejskiej Komisji Wyborczej w Bytomiu wszyscy kandydaci na liście nr 1 posiadali prawo wybieralności (cała 7), nadto pełnomocnik nie miał wiedzy, że oświadczenie jednego z kandydatów może nie być prawidłowe tj. że posiadał on jedynie meldunek czasowy a nie stały albowiem pełnomocnik nie ma prawnej możliwości sprawdzenia tego czy dany kandydat ma meldunek czasowy czy stały w urzędowych rejestrach (w przeciwieństwie do Komisji Wyborczej która tego faktu w uchwale nie stwierdziła!) - bazuje on jedynie na oświadczeniu kandydata na radnego.”

Jak bowiem wynika z art. 11 § 1 pkt 5 w związku z art. 10 § 1 pkt 3 lit. a Kodeksu wyborczego kandydatem na radnego może być osoba, która m.in. stale zamieszkuje na obszarze gminy, w której kandyduje.

Zgodnie natomiast z art. 5 pkt 9 Kodeksu wyborczego, ilekroć w Kodeksie wyborczym jest mowa o stałym zamieszkaniu należy przez to rozumieć zamieszkanie w określonej miejscowości pod oznaczonym adresem z zamiarem stałego pobytu. Natomiast jak wynika z art. 5 pkt 14 Kodeksu wyborczego, jeżeli w Kodeksie jest mowa o adresie zamieszkania należy przez to rozumieć adres, pod którym dana osoba faktycznie stale zamieszkuje i pod tym adresem ujęta jest w Centralnym Rejestrze Wyborców w stałym obwodzie głosowania zgodnie z adresem zameldowania na pobyt stały albo adresem stałego zamieszkania.

Jak zatem wprost wynika z powołanych wyżej przepisów, kandydat na radnego gminy musi być ujęty w Centralnym Rejestrze Wyborców w stałym obwodzie głosowania na obszarze gminy, w której kandyduje na radnego. Ujęcie w Centralnym Rejestrze Wyborców nie kreuje wprawdzie prawa wybierania ani prawa wybieralności, lecz jest formalnym i urzędowym potwierdzeniem posiadania tych praw.

Państwowa Komisja Wyborcza zauważa przy tym, że Informacja o zasadach i sposobie zgłaszania list kandydatów na radnych w wyborach do rad gmin (rad miejskich, rad miast) w gminach liczących powyżej 20 000 mieszkańców zarządzonych na dzień 7 kwietnia 2024 r. dostępna jest na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej od dnia 29 stycznia 2024 r. W pkt 2 ppkt 5 tej Informacji wyraźnie wskazano, że kandydatem na radnego może być osoba, która jest ujęta w Centralnym Rejestrze Wyborców w stałym obwodzie głosowania ma obszarze danej gminy.

W związku z tym każdy zainteresowany, w tym każdy pełnomocnik wyborczy, mógł – a nawet powinien – się zapoznać tymi regulacjami jeszcze przed zgłoszeniem listy kandydatów.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że jak wynika z art. 428 § 2 Kodeksu wyborczego za zgłoszenie listy kandydatów na radnych odpowiedzialny jest pełnomocnik wyborczy komitetu wyborczego. W związku z tym to rolę pełnomocnika wyborczego jest dokonanie zgłoszenia listy kandydatów, którzy spełniają przepisy Kodeksu wyborczego, tym bardziej, w przypadku realizacji tego zadania w związku z wcześniejszym wezwaniem do usunięcia wady zgłoszenia. Nieuprawnione są zatem zarzuty pełnomocnika wyborczego pod adresem Miejskiej Komisji Wyborczej w Bytomiu i Komisarza Wyborczego w Katowicach II, mające na celu obarczenie organów wyborczych odpowiedzialnością za niezarejestrowanie zgłoszonej listy.

Państwowa Komisja Wyborcza zaznacza przy tym, że jak wprost wynika z art. 431 § 1 Kodeksu wyborczego usunięcie wady zgłoszenia musi zostać dokonane w terminie 2 dni, a w razie jej nieusunięcia komisja odmawia rejestracji zgłoszenia w całości lub co do poszczególnych kandydatów. Termin ten ma charakter terminu prekluzyjnego, co oznacza, że nie podlega on przywróceniu, niezależnie od przyczyny. Dla rozstrzygnięcia w omawianej sprawie nie ma zatem znaczenia, że po upływie tego terminu i po wydaniu uchwały nr 34 Miejskiej Komisji Wyborczej w Bytomiu z dnia 12 marca 2024 r. o odmowie rejestracji listy, zostały dopełnione czynności formalne związane z ujęciem w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców osoby, która była uprzednio zgłoszona jako kandydat na liście, której rejestracji odmówiono.

Mając powyższe na uwadze Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że zarzuty podniesione w skardze są bezzasadne.

Państwowa Komisja Wyborcza nie ma zatem podstaw do kwestionowania ustaleń Komisarza Wyborczego w Katowicach II.

Dlatego też Państwowa Komisja Wyborcza postanowiła jak w sentencji uchwały.

Na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej nie służy środek prawny.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak